

«HISTORIA FILOZOFII ŚREDNIOWIECZNEJ»

TEZY EGZAMINACYJNE (kierunek: *teologia* - rok I)

1. Możliwość istnienia „filozofii chrześcijańskiej”. Źródła, historyczna doniosłość, ramy czasowe oraz cechy charakterystyczne. (Martin Heidegger i Étienne Gilson o tzw. „filozofii chrześcijańskiej”)
2. Bio i bibliografia św. Augustyna z Tagasty
3. Problem poznania i ujmowania rzeczywistości w myśli Augustyna. Nowy paradygmat poznawczy
4. Św. Augustyna droga do poznania prawdy. Subiektywizm, teoria prawd wiecznych oraz iluminacja
5. „Teocentryczna metafizyka” św. Augustyna – argumenty
6. Człowiek jako dusza. Woluntarystyczna antropologia św. Augustyna
7. Istnienie i historia świata, jego powstawanie i charakter. Problem dobra i zła w świecie
8. Heteronomiczna etyka św. Augustyna. Zagadnienie „łaski” i jej konsekwencje
9. Boecjusz (*św. Seweryn*) i jego poglądy filozoficzne
10. Pierwszy okres filozofii średniowiecznej do XII wieku – charakterystyka i przedstawiciele. Szkolnictwo, podział sztuk oraz główne nurty w myśli średniowiecznej
11. Jan Szkot (*Eriugena*) i nurt panteistyczny. Problem poznania i predestynacji
12. Św. Anzelm z Canterbury (wiera i rozum, absolutna realność pojęć i prawdy oraz „dowód ontologiczny”)
13. Św. Bernard z Clairvaux i początki mistycyzmu średniowiecznego (tzw. „mistycyzm umiarkowany”)
14. Hugo od św. Wiktora. „Między scholastyką a mistyką” – nurt syntetyczny w filozofii średniowiecznej
15. Średniowieczny spór o uniwersalia („powszechniki”) – historia sporu, główne stanowiska oraz przedstawiciele
16. Szkoła w Chartres i początki średniowiecznego humanizmu. Idee oraz osiągnięcia.
17. „Filozofia arabska” w średniowieczu. *Awicenna* – jego „teocentryczna metafizyka” oraz teoria poznania („teoria intelektów”). *Awerroes* i teoria tzw. „dwóch prawd”
18. Bio i bibliografia św. Tomasza z Akwinu (*Akwinaty*)
19. Metafizyka Akwinaty – główne założenia oraz jej istotne *novum*
20. Problem Absolutu w myśli św. Tomasza – boskie przymioty oraz tzw. naturalne „drogi” orzekania o Bycie Absolutnym

21. Istota Bytu Absolutnego oraz dwa sposoby orzekania o niej w systemie św. Tomasza
22. Relacja Boga do świata w systemie Akwinaty (*transcendencja* i *immanencja*). Główne założenia tezy o „*productio*” vel „*creatio*” *ex nihilo*
23. Teoria poznania św. Tomasza z Akwinu – główne założenia
24. Problem istnienia świata „czystych inteligencji” („aniołów”) w myśli Akwinaty. Argumentacja biblijna i pozabiblijna
25. Antropologia Akwinaty. Człowiek jako hylemorficzna jedność. Miejsce człowieka w hierarchii bytów
26. Dusza ludzka i jej atrybuty (czyli „niematerialność właściwych człowiekowi działań”) w ujęciu św. Tomasza. Problem zmartwychwstania oraz kontrowersje wokół „*Questio 89 Sth*” i tzw. „*anima separata*”
27. Filozofia społeczna św. Tomasza (model społeczny, ustrój, „dobro wspólne”)
28. Św. Bonawentura i „augustynizm” XIII wieku
29. Średniowieczny empiryzm Rogera Bacona
30. Filozofia wiary i intuicji bł. Dunska Szkota – jako próba syntezy skrajnego augustynizmu z myślą św. Tomasza. *Szkotyizm* – jako tzw. „trzecia droga”
31. Wilhelm Ockham i jego filozofia krytyczna (tzw. „*brzytwa Ockhama*”)
32. „Mistrz” Jan Eckhart i mistycyzm skrajny
33. Kres średniowiecznej myśli scholastycznej i otwarcie się na „nową filozofię” XIV i XV wieku. (powstanie uniwersytetów oraz nurty: *Via moderna* i *via antiqua*)
34. Scholastyka w Polsce. Główne nurty i ich przedstawiciele. Rola i doniosłość *Uniwersytetu Krakowskiego*. Tło historyczne oraz faktyczne przyczyny powstania pierwszej wyższej uczelni w Rzeczypospolitej